

รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลและความรู้ เพื่อกำหนดมาตรการ การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ
ตัวชี้วัดที่ 1.22 ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีฟันแท้ใช้งานได้อย่างน้อย 20 ซี่ หรือ 4 คู่สบ
ปีงบประมาณ 2565 รอบ 5 เดือนหลัง (มีนาคม – กรกฎาคม 2565) หน่วยงานสำนักทันตสาธารณสุข

จากสถานการณ์ผู้สูงอายุไทยที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุแบบสมบูรณ์ (Aged Society) ในปี 2565 และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีด้านสาธารณสุข เพื่อประชาชนสุขภาพดี มีอายุคาดเฉลี่ยสุขภาพดี (HALE) 75 ปี สู่แผนงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุประเทศไทย พ.ศ. 2558 – 2565 มีเป้าหมายให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพช่องปากดี มีฟันใช้งานได้เหมาะสมตลอดช่วงชีวิต โดยสุขภาพช่องปากเป็นข้อบ่งชี้หนึ่งที่สำคัญในการประเมินสุขภาพองค์รวมของผู้สูงอายุ สะท้อนต่อสุขภาพองค์รวม

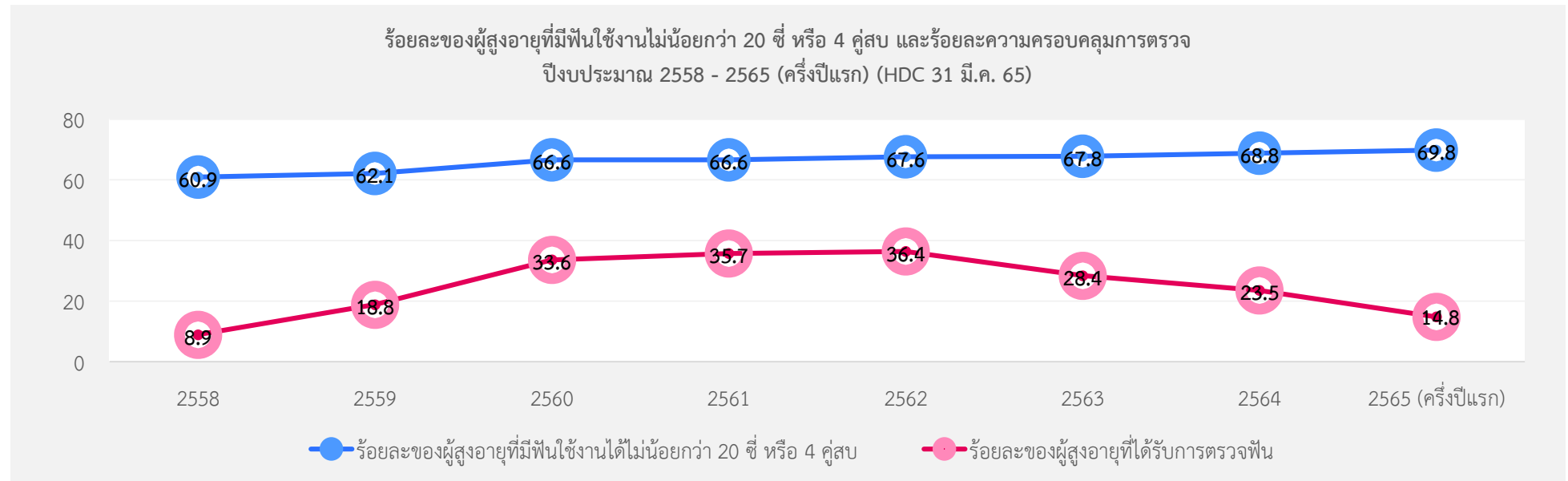
สุขภาพช่องปาก เป็นหนึ่งในสุขภาพร่างกายที่สำคัญ เนื่องจาก เป็น Gate way หรือ ประตูสู่สุขภาพ ที่สำคัญปัญหาสุขภาพในช่องปาก นอกจากจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ตั้งแต่ การกิน การพูดออกเสียง การยิ้ม ความมั่นใจในการเข้าสังคมแล้วยังส่งผลต่อสุขภาพองค์รวม ทั้งร่างกายและจิตใจ ปัญหาการติดเชื้อจากโรคในช่องปาก อาจก่อให้เกิดการลุกลามไปยังอวัยวะสำคัญอื่น ๆ เช่น ลิ้นหัวใจ ปอดอักเสบ จากการสำลักอาหาร รวมทั้ง ทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรคเรื้อรังที่เป็นอยู่โดยเฉพาะในวัยผู้สูงอายุ ที่ควรต้องมีฟันใช้งานได้ อย่างน้อย 20 ซี่ เพื่อใช้บดเคี้ยวได้อย่างมีความสุข กินอาหารอร่อย ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

โดยในระยะ 2 - 3 ปีที่ผ่านมา เกิดสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนาไวรัส 19 ส่งผลต่อการรวมกลุ่มของชมรมผู้สูงอายุโดยตรง รวมถึงการเข้าถึงบริการสุขภาพช่องปากได้ลดลงอย่างชัดเจน ในปี 2565 จึงได้วางแผนและจัดกิจกรรมดำเนินงานเพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์ โดยมีกิจกรรมหลักสำคัญ ดังนี้ (1) พัฒนารูปแบบ กระบวนการสื่อสารเพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลการดูแลสุขภาพช่องปาก โดยเน้นกิจกรรมเชิงสังคมออนไลน์กับผู้สูงอายุทุกกลุ่ม รวมถึงกลุ่มที่มีความต้องการเฉพาะโรค (โรคสมองเสื่อม) จัดการประกวดคลิปวิดีโอผู้สูงอายุฟันดี รมรงค์และขับเคลื่อนนโยบาย 80 ปี ฟันดี 20 ซี่ นอกจากนี้ยังมีการเตรียมการเก็บข้อมูลเพื่อทดสอบเครื่องมือประเมินความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพในพื้นที่ 4 แห่ง (2) ส่งเสริมและสนับสนุน การใช้เครื่องมือในการประเมินเฝ้าระวังด้วยตนเอง ซึ่งได้ต่อยอดการพัฒนาและขยายผลการใช้งานเครื่องมือ ทั้ง 77 จังหวัด (3) พัฒนารูปแบบ กลไก เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกัน มีการพัฒนารูปแบบบริการในคลินิกทันตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อรองรับสถานการณ์ภาวะฉุกเฉิน รวมถึงการพัฒนามาตรฐานชุดข้อมูลทางทันตกรรมและการเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างสถานบริการเพื่อการใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกัน

สถานการณ์การส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ในช่วงครึ่งปีแรก ของปีงบประมาณ 2565 ผลลัพธ์การดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ผู้สูงอายุ เข้าถึงบริการตรวจ/คัดกรอง/บริการแบบผสมผสานตามจำเป็น 525,690 คน (เป้าหมายปี 2565 จำนวน 1 ล้านคน) ซึ่งครอบคลุมบริการ/นวัตกรรม ได้แก่ บริการส่งเสริมป้องกันทางทันตกรรม อาทิ การทา/เคลือบฟลูออไรด์ไรต์ การให้ทันตสุขศึกษา การฝึกสอนแปรงฟัน การตรวจประเมินช่องปากเพื่อวางแผนการดูแล และดูแลครบวงจรกรณีพบรอยโรคมะเร็งและมะเร็งช่องปาก และการแก้ไขปัญหาการสูญเสียฟันทั้งปากหรือเกือบทั้งปาก โดยการใส่ฟันเทียมเพื่อคงสภาพการใช้งานได้ และผู้สูงอายุเข้าถึงกิจกรรมข้อมูล ความรู้ กิจกรรมเพื่อการดูแลสุขภาพช่องปากด้วยตนเอง โดยภาคประชาชนหรือเทคโนโลยีแบบ Platform จำนวน 2,399,247 คน (เป้าหมายปี 2565 จำนวน 2.5 ล้านคน) จากผลลัพธ์การดำเนินงานอาจมองว่าเป็นทิศทางผลลัพธ์ที่ดี แต่อย่างไรก็ตาม ยังพบ Gap ในการทำงาน 1. สถานการณ์ระบาดกระทบต่อการเข้าถึงบริการและภาระงานของพื้นที่ 2. ระบบข้อมูลที่ยังไม่สามารถมองภาพรวมทั้งประเทศ รวมถึงการส่งต่อข้อมูลระหว่างสถานบริการ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดูแลรักษา ซึ่งโปรแกรมที่ใช้มีหลายหลาย การเก็บข้อมูลที่ไม่เหมือนกันและเรากำลังพยายามร่วมกับเครือข่าย เชื่อม หรือ plug in ฐานข้อมูล แต่ยังมีข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิ การบูรณาการระหว่างองค์กร โดยเฉพาะภาคเอกชน ข้อกำหนด/กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคล ต้องมี policy มารองรับ ลดภาระความซ้ำซ้อนของผู้บันทึกข้อมูลและท้ายที่สุดประชาชนได้อะไร โดยทั้งหมดเมื่อมีการพัฒนาแล้ว โจทย์ใหญ่อีกหนึ่ง phase ที่สำคัญคือการ Implement เราจะ Advocate ให้ทุกภาคส่วน เพื่อการใช้งาน

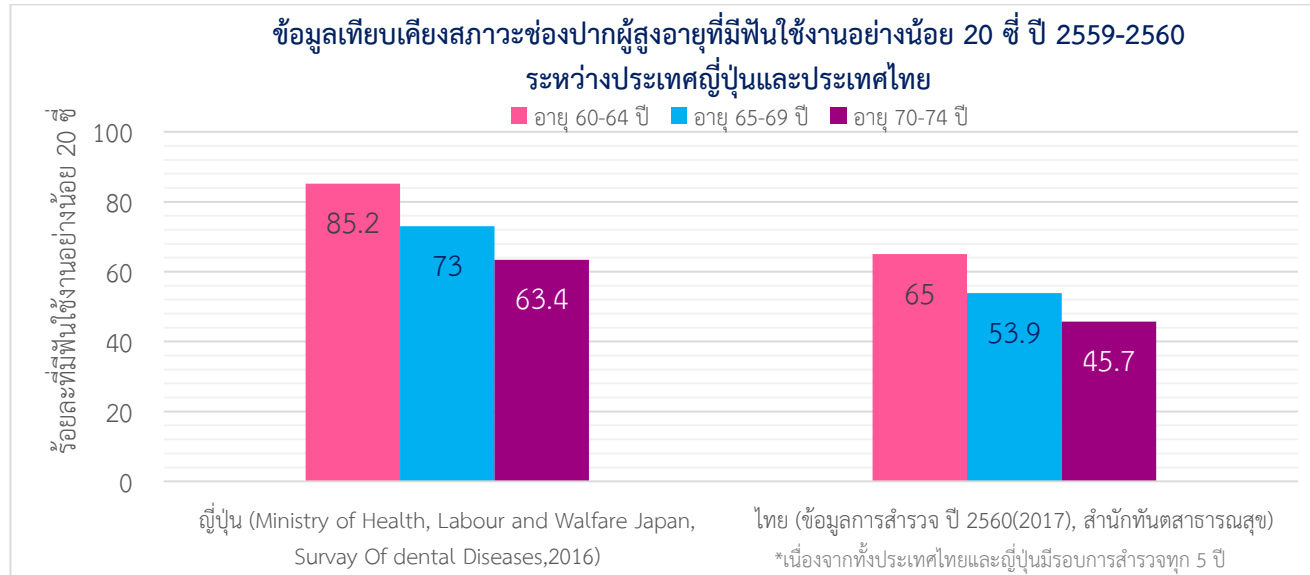
ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานขับเคลื่อนเข้าสู่เป้าหมาย จึงได้มีการปรับแผนกิจกรรมดำเนินงานในรอบ 5 เดือนหลัง ดังนี้ 1) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านดิจิทัลและชุดมาตรฐานข้อมูล (Standard data set) ทางทันตกรรม ด้านงานส่งเสริมสุขภาพช่องปาก เพื่อพัฒนาระบบและเชื่อมข้อมูลการบริการทางทันตกรรม ให้เป็นภาพระบบข้อมูลชุดเดียวกันของหน่วยบริการทุกภาคส่วนทั่วประเทศ 2) การรณรงค์การจัดบริการตามชุมชนสิทธิประโยชน์รายการใหม่ (รากฟันเทียม) เพื่อแก้ไขปัญหาการสูญเสียฟัน และไม่มีฟันใช้งานของผู้สูงอายุ 3) การติดตาม ค้นหาพื้นที่ต้นแบบ/ที่มีความท้าทาย เพื่อการถอดบทเรียนการดำเนินงานสู่พื้นที่อื่นได้ ทั้งนี้กระบวนการขับเคลื่อนทั้งด้านบริการ ระบบข้อมูล ตลอดจนการสร้างกระแสสังคม ผลักดันให้เกิดความรอบรู้ในภาคประชาชน ก็ล้วนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย ท้องถิ่น รวมไปถึงประชาชน ให้มีส่วนร่วมเพื่อการดำเนินงานที่คั่งคั่งและเกิดประโยชน์ต่อประชาชนได้อย่างแท้จริง

ผลลัพธ์ตัวชี้วัดการดำเนินงาน ผู้สูงอายุมีฟันแท้ใช้งานได้ไม่น้อยกว่า 20 ซี่ หรือ 4 คู่สบ ร้อยละ 69.8 (เป้าหมายปี 2565 ร้อยละ 73) มีผู้สูงอายุได้รับการตรวจช่องปากเพียงร้อยละ 14.85 (ประมาณ 1.4 ล้านคน) แต่แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างคงที่ ตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา ซึ่งพบข้อสังเกตว่าความครอบคลุมการตรวจต่อประชากรยังน้อยมาก เมื่อเทียบกับการรายงานสภาวะช่องปากในภาพประเทศ และช่องว่างที่สำคัญคือยังไม่มีข้อมูลกรุงเทพมหานคร

องค์การอนามัยโลกตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับด้านทันตสุขภาพเพื่อส่งเสริมให้ประชากรมีฟันใช้งานตลอดช่วงชีวิต มีการขับเคลื่อนนโยบาย 80 ปี มีฟันแท้ใช้งาน 20 ซี่ (WHO, 1992) และในปี 2558 มีหลายประเทศได้ทำการสำรวจ และศึกษาเฝ้าระวังสภาวะสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ โดยมีการศึกษาในกลุ่มประชากรสูงอายุจำนวน 62,763 คน การศึกษาพบว่าผู้สูงอายุมีจำนวนฟันธรรมชาติคงเหลือตามอายุมีความแตกต่างกันอย่างมาก คือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 14.3 ซี่ ในประเทศเอสโตเนีย ถึง 24.5 ซี่ ในประเทศสวีเดน อีกทั้งในประเทศสวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ เดนมาร์ก ฝรั่งเศส และเยอรมนี ตั้งเป้าหมายสุขภาพช่องปากเพื่อมุ่งเน้นการรักษาฟันให้มีฟันแท้ใช้งานได้อย่างน้อย 20 ซี่ เมื่อมีอายุ 80 ปี ทำได้สำเร็จโดยร้อยละ 25 ของประชากร รวมไปถึงเป้าหมายที่เกี่ยวกับการเกิดภาวะการสูญเสียฟัน (ให้น้อยกว่าร้อยละ 15 ในประชากรอายุ 65-74 ปี) (Stock, 2016) นอกจากนี้ในปี 2564 การศึกษาในประเทศสวีเดน รายงานว่าประมาณร้อยละ 60 ของผู้ที่มีอายุ 80-89 ปี มีฟันตั้งแต่ 20 ซี่ขึ้นไป (Welfare, 2018) ประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ มีการขับเคลื่อนนโยบาย 80/20 ซึ่งพบว่ามี การขับเคลื่อนนโยบายนี้ เพื่อการรณรงค์และส่งเสริมให้ประชากรมี

ฟันใช้งานตลอดช่วงชีวิต จากข้อมูลสภาวะช่องปากปี 2016 ผู้สูงอายุในสิงคโปร์ที่มีอายุ 80 ปีหรือมากกว่า มีฟันแท้อย่างน้อย 20 ซี่ เพียงร้อยละ 9 (SingHealth, 2021) จากบทเรียนความสำเร็จประเทศญี่ปุ่น พบว่า ร้อยละ 50.2 ของผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป มีฟันแท้ไม่น้อยกว่า 20 ซี่ ซึ่งบรรลุผลตั้งแต่ปี 2016 และขยับเป้าหมายให้ท้าทายเป็นร้อยละ 60 ในปี 2022 **ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินคือ** การมีเป้าหมายที่ชัดเจน วิเคราะห์และกำหนดมาตรการ สร้างและยกระดับแคมเปญให้ขยายการดำเนินงานเข้าหาเป้าหมาย อาทิ กำหนดให้คนอายุ 60 และ 70 ปี ตรวจปริทัศน์และบรรจุในรายการตรวจสุขภาพ, ค้นหาและลดปัจจัยเสี่ยงการเกิดโรคในช่องปากในกลุ่มคนอายุ 40-79 ปี, กำหนดสิทธิ์พื้นฐาน 75 ปี ขึ้นไปตรวจฟันฟรี (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2020)

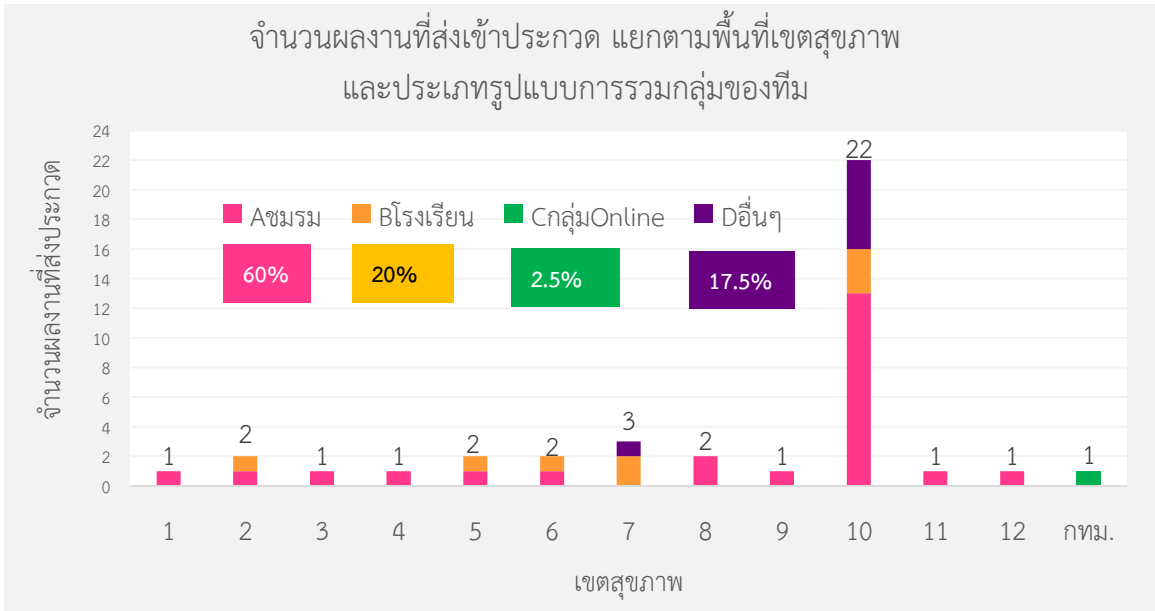
โดยการดำเนินงานที่ผ่านมา มุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ถึงประชาชนใน 2 ส่วน คือ ประเด็นที่ 1 เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าถึงการตรวจ/คัดกรองและได้รับบริการที่จำเป็น เพื่อคงสภาพการใช้งาน ประเด็นที่ 2 เพื่อให้ผู้สูงอายุ/ผู้ดูแลเข้าถึงองค์ความรู้ ข้อมูล หรือกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพช่องปากเพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจและสามารถดูแลตนเองได้ ผ่าน 2 โครงการดำเนินงาน ดังนี้

โครงการพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุแบบไร้รอยต่อ ปี 2565

เป้าหมายดำเนินงาน ดังนี้

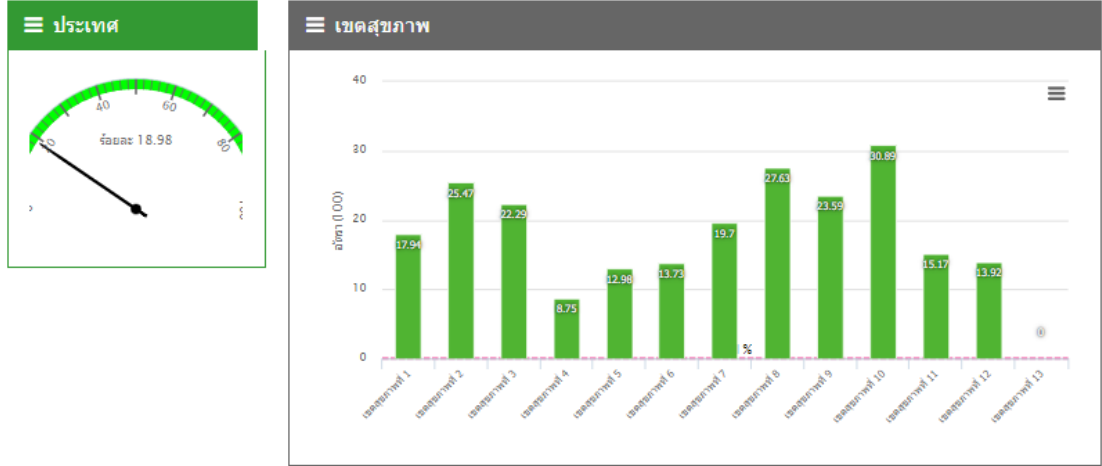
1. รณรงค์ สร้างกระแส และสื่อสารความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมและสร้างคุณค่าในผู้สูงอายุ
2. รูปแบบสื่อเพื่อการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุที่มีความต้องการเฉพาะโรค (โรคสมองเสื่อม)
3. ขับเคลื่อนและขยายพื้นที่ดำเนินงานการเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากและแนวทางการจัดบริการดูแลและป้องกันสุขภาพช่องปากในผู้สูงอายุ

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมสำคัญ	ผลการดำเนินงาน
1. พัฒนารูปแบบกระบวนการสื่อสารเพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลการดูแลสุขภาพช่องปาก	1) การรณรงค์นโยบาย 80 ปี พันธื 20 ซี 2) การประกวดคลิปผู้สูงอายุพันธื 3) สื่อความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากออนไลน์ ‘พันยังดี’ 4) พัฒนารูปแบบสื่อเพื่อการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุที่มีความต้องการเฉพาะโรค (โรคสมองเสื่อม) 5) ทดสอบเครื่องมือประเมินความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพในผู้สูงอายุ	1) สร้างกระแสเชิงสังคมผ่านภาคีเครือข่าย 26 องค์กร ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม ภาคประชาชน สื่อสารมวลชน ร่วมประกาศเจตนารมณ์ขับเคลื่อนนโยบาย 80 ปี พันธื 20 ซี 2) กิจกรรมประกวดคลิปวิดีโอ ‘พลังผู้สูงวัย ใส่ใจดูแลช่องปาก’ จำนวนทั้งสิ้น 40 ผลงาน <ul style="list-style-type: none"> ○ ลักษณะการส่งผลงาน โดยพันตบุคลากร/เจ้าหน้าที่สาธารณสุข 34 ผลงาน กลุ่มผู้สูงอายุ 2 ผลงาน นักเรียน/นิสิต/นักศึกษา 1 ผลงาน และบุคคลทั่วไป 1 ผลงาน ○ พื้นที่ที่ส่งผลงาน ครอบคลุมทั้ง 13 เขตสุขภาพ โดยมี 20 จังหวัด ซึ่งจังหวัดที่ส่งมากที่สุดคือ จ. อุบลราชธานี (จำนวน 20 ผลงาน)

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมสำคัญ	ผลการดำเนินงาน																																																																						
		<p>3) สื่อสารความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากออนไลน์ ผ่าน Platform Facebook/Line official Account ‘ฟันยังดี’ โดยมีสื่อความรู้ที่เผยแพร่ (ธ.ค. 64 - มี.ค. 65) จำนวน 8 ชิ้น ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ สื่อภาพนิ่ง จำนวน 4 ชิ้น และสื่อวิดีโอ จำนวน 4 ชิ้น ○ มีจำนวนผู้ติดตาม รวม 9,491 คน ○ มีการเข้าถึงสื่อสะสม รวม 279,147 (เฉลี่ย 46,524 /เดือน) <p>ดังนี้ (https://www.facebook.com/funyoungdee/ ณ วันที่ 31 มี.ค. 2565)</p> <p>การเข้าถึงของเพจ Facebook</p> <p>279,147 ↑ 30.8%</p> <p>9,491 คนติดตาม Facebook</p> <p>อายุและเพศ</p> <table border="1"> <caption>เมืองที่มีส่วนร่วมสูงสุด</caption> <thead> <tr> <th>เมือง</th> <th>ส่วนร่วม (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>กรุงเทพมหานคร</td><td>26%</td></tr> <tr><td>เขตบางนคร</td><td>3.5%</td></tr> <tr><td>เขตบางครนบุรี</td><td>3.2%</td></tr> <tr><td>เขตบางนครเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่</td><td>2%</td></tr> <tr><td>เขตบางนครราชสีมา</td><td>1.7%</td></tr> <tr><td>เขตบางเมืองชลบุรี</td><td>1.5%</td></tr> <tr><td>เขตบางนครสมุทรปราการ</td><td>1.3%</td></tr> <tr><td>เขตบางนครหาดใหญ่</td><td>1.1%</td></tr> <tr><td>เขตบางนครอุบลราชธานี</td><td>1.1%</td></tr> <tr><td>เขตบางนครสระบุรี</td><td>0.9%</td></tr> </tbody> </table> <p>จำนวนคนที่มีเนื้อหาจากเพจของคุณหรือที่เกี่ยวข้องกับเพจของคุณปรากฏขึ้นบนหน้าจอ แบ่งกลุ่มตามอายุและเพศ จำนวนนี้เป็นค่าประมาณ</p> <table border="1"> <caption>จำนวนคนที่มีเนื้อหาจากเพจของคุณหรือที่เกี่ยวข้องกับเพจของคุณปรากฏขึ้นบนหน้าจอ แบ่งกลุ่มตามอายุและเพศ จำนวนนี้เป็นค่าประมาณ</caption> <thead> <tr> <th>อายุ</th> <th>เพศชาย (%)</th> <th>เพศหญิง (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>13-17</td><td>0.48%</td><td>1%</td></tr> <tr><td>18-24</td><td>6%</td><td>13%</td></tr> <tr><td>25-34</td><td>8%</td><td>20%</td></tr> <tr><td>35-44</td><td>6%</td><td>11%</td></tr> <tr><td>45-54</td><td>4%</td><td>8%</td></tr> <tr><td>55-64</td><td>4%</td><td>8%</td></tr> <tr><td>65+</td><td>3%</td><td>5%</td></tr> </tbody> </table> <p>จำนวนผู้คนที่พูดถึงเพจแบ่งตามอายุและเพศ จำนวนนี้เป็นค่าประมาณ</p> <table border="1"> <caption>จำนวนผู้คนที่พูดถึงเพจแบ่งตามอายุและเพศ จำนวนนี้เป็นค่าประมาณ</caption> <thead> <tr> <th>อายุ</th> <th>เพศชาย (%)</th> <th>เพศหญิง (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>13-17</td><td>0.62%</td><td>1%</td></tr> <tr><td>18-24</td><td>6%</td><td>8%</td></tr> <tr><td>25-34</td><td>10%</td><td>19%</td></tr> <tr><td>35-44</td><td>7%</td><td>14%</td></tr> <tr><td>45-54</td><td>5%</td><td>11%</td></tr> <tr><td>55-64</td><td>4%</td><td>8%</td></tr> <tr><td>65+</td><td>2%</td><td>3%</td></tr> </tbody> </table>	เมือง	ส่วนร่วม (%)	กรุงเทพมหานคร	26%	เขตบางนคร	3.5%	เขตบางครนบุรี	3.2%	เขตบางนครเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่	2%	เขตบางนครราชสีมา	1.7%	เขตบางเมืองชลบุรี	1.5%	เขตบางนครสมุทรปราการ	1.3%	เขตบางนครหาดใหญ่	1.1%	เขตบางนครอุบลราชธานี	1.1%	เขตบางนครสระบุรี	0.9%	อายุ	เพศชาย (%)	เพศหญิง (%)	13-17	0.48%	1%	18-24	6%	13%	25-34	8%	20%	35-44	6%	11%	45-54	4%	8%	55-64	4%	8%	65+	3%	5%	อายุ	เพศชาย (%)	เพศหญิง (%)	13-17	0.62%	1%	18-24	6%	8%	25-34	10%	19%	35-44	7%	14%	45-54	5%	11%	55-64	4%	8%	65+	2%	3%
เมือง	ส่วนร่วม (%)																																																																							
กรุงเทพมหานคร	26%																																																																							
เขตบางนคร	3.5%																																																																							
เขตบางครนบุรี	3.2%																																																																							
เขตบางนครเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่	2%																																																																							
เขตบางนครราชสีมา	1.7%																																																																							
เขตบางเมืองชลบุรี	1.5%																																																																							
เขตบางนครสมุทรปราการ	1.3%																																																																							
เขตบางนครหาดใหญ่	1.1%																																																																							
เขตบางนครอุบลราชธานี	1.1%																																																																							
เขตบางนครสระบุรี	0.9%																																																																							
อายุ	เพศชาย (%)	เพศหญิง (%)																																																																						
13-17	0.48%	1%																																																																						
18-24	6%	13%																																																																						
25-34	8%	20%																																																																						
35-44	6%	11%																																																																						
45-54	4%	8%																																																																						
55-64	4%	8%																																																																						
65+	3%	5%																																																																						
อายุ	เพศชาย (%)	เพศหญิง (%)																																																																						
13-17	0.62%	1%																																																																						
18-24	6%	8%																																																																						
25-34	10%	19%																																																																						
35-44	7%	14%																																																																						
45-54	5%	11%																																																																						
55-64	4%	8%																																																																						
65+	2%	3%																																																																						

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมสำคัญ	ผลการดำเนินงาน																																																																																																																																																			
		<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ติดตามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยกลุ่มวัยทำงาน (25 – 54 ปี) เป็นกลุ่มที่ติดตามมากที่สุด ○ พื้นที่ที่ผู้ติดตามมีส่วนร่วมมากที่สุดสังเกตได้ว่า เป็นชุมชนเขตเมือง สูงสุดคือ กรุงเทพมหานคร รองลงมา เทศบาลนครอุดร เทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลนครเชียงใหม่ ตามลำดับ ○ ในกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป <ul style="list-style-type: none"> ➢ มีการเข้าถึงข้อมูล กว่าร้อยละ 32 ➢ การมีส่วนร่วม กว่าร้อยละ 33 <p>3) มีรูปแบบสื่อเพื่อการดูแลช่องปากผู้สูงอายุที่มีความต้องการเฉพาะโรค (โรคสมองเสื่อม)</p> <p>4) มีพื้นที่เพื่อเตรียมทดสอบเครื่องมือประเมินความรู้ด้านทันตสุขภาพ 4 แห่ง ได้แก่ เขตสุขภาพที่ 2 พิษณุโลก, เขตสุขภาพที่ 4 สระบุรี, เขตสุขภาพที่ 9 นครราชสีมา และเขตสุขภาพที่ 12 ยะลา</p>																																																																																																																																																			
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เครื่องมือในการประเมินเฝ้าระวังด้วยตนเอง	1) สรุปผลนำร่องและขับเคลื่อนขับเคลื่อนเครื่องมือคัดกรองและแนวทางการจัดบริการสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ	1) เกิดการเชื่อมต่อตั้งแต่ภาคประชาชน/ชุมชน ไปจนถึงหน่วยบริการ ผ่านการผลักดันการใช้เครื่องมือ Bluebook Application ทำให้ภาคประชาชนมีและรับรู้ข้อมูลสถานะสุขภาพตนเองได้ ส่งต่อข้อมูลในระบบสู่หน่วยบริการที่ดูแลในพื้นที่ ให้สามารถติดตามเพื่อวางแผนการรักษาได้อย่างเหมาะสม (ดังตารางแสดงข้อมูลการคัดกรองผู้สูงอายุด้านสุขภาพช่องปาก, https://bluebook.anamai.moph.go.th 21เม.ย.65)																																																																																																																																																			
3. พัฒนารูปแบบ กลไก เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกัน	<p>1) พัฒนาคุณภาพบริการในคลินิกทันตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อรองรับสถานการณ์ภาวะฉุกเฉิน</p> <p>2) พัฒนาชุดมาตรฐานข้อมูลทางทันตกรรม</p>	<p>สุขภาพช่องปาก</p> <table border="1" data-bbox="996 845 2049 1444"> <thead> <tr> <th rowspan="3">เขตสุขภาพ</th> <th rowspan="3">จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด</th> <th colspan="6">ผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรอง</th> <th rowspan="3">ยังไม่ได้รับการคัดกรอง</th> </tr> <tr> <th colspan="2">ปกติ</th> <th colspan="2">เสียง</th> <th colspan="2">รวม</th> </tr> <tr> <th>จำนวน</th> <th>ร้อยละ</th> <th>จำนวน</th> <th>ร้อยละ</th> <th>จำนวน</th> <th>ร้อยละ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 01</td><td>122,898</td><td>9,529</td><td>86.1</td><td>1,539</td><td>13.9</td><td>11,068</td><td>9.01</td><td>111,830</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 02</td><td>153,106</td><td>14,234</td><td>87.29</td><td>2,072</td><td>12.71</td><td>16,306</td><td>10.65</td><td>136,800</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 03</td><td>154,522</td><td>25,490</td><td>94.75</td><td>1,412</td><td>5.25</td><td>26,902</td><td>17.41</td><td>127,620</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 04</td><td>267,097</td><td>25,703</td><td>88.89</td><td>3,213</td><td>11.11</td><td>28,916</td><td>10.83</td><td>238,181</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 05</td><td>557,077</td><td>32,298</td><td>93.99</td><td>2,066</td><td>6.01</td><td>34,364</td><td>6.17</td><td>522,713</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 06</td><td>135,094</td><td>13,914</td><td>93.1</td><td>1,031</td><td>6.9</td><td>14,945</td><td>11.06</td><td>120,149</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 07</td><td>503,224</td><td>54,968</td><td>90.31</td><td>5,895</td><td>9.69</td><td>60,863</td><td>12.09</td><td>442,361</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 08</td><td>376,878</td><td>14,334</td><td>89.63</td><td>1,658</td><td>10.37</td><td>15,992</td><td>4.24</td><td>360,886</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 09</td><td>241,323</td><td>22,454</td><td>85.36</td><td>3,850</td><td>14.64</td><td>26,304</td><td>10.90</td><td>215,019</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 10</td><td>451,216</td><td>17,132</td><td>81.28</td><td>3,945</td><td>18.72</td><td>21,077</td><td>4.67</td><td>430,139</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 11</td><td>208,345</td><td>12,130</td><td>91.49</td><td>1,129</td><td>8.51</td><td>13,259</td><td>6.36</td><td>195,086</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 12</td><td>131,937</td><td>10,083</td><td>92.37</td><td>833</td><td>7.63</td><td>10,916</td><td>8.27</td><td>121,021</td></tr> <tr><td>เขต กทม.</td><td>455</td><td>44</td><td>47.83</td><td>48</td><td>52.17</td><td>92</td><td>20.22</td><td>363</td></tr> <tr><td>รวม</td><td>3,294,536</td><td>252,315</td><td>89.79</td><td>28,691</td><td>10.21</td><td>281,006</td><td>8.53</td><td>3,013,530</td></tr> </tbody> </table>	เขตสุขภาพ	จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด	ผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรอง						ยังไม่ได้รับการคัดกรอง	ปกติ		เสียง		รวม		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	เขตสุขภาพที่ 01	122,898	9,529	86.1	1,539	13.9	11,068	9.01	111,830	เขตสุขภาพที่ 02	153,106	14,234	87.29	2,072	12.71	16,306	10.65	136,800	เขตสุขภาพที่ 03	154,522	25,490	94.75	1,412	5.25	26,902	17.41	127,620	เขตสุขภาพที่ 04	267,097	25,703	88.89	3,213	11.11	28,916	10.83	238,181	เขตสุขภาพที่ 05	557,077	32,298	93.99	2,066	6.01	34,364	6.17	522,713	เขตสุขภาพที่ 06	135,094	13,914	93.1	1,031	6.9	14,945	11.06	120,149	เขตสุขภาพที่ 07	503,224	54,968	90.31	5,895	9.69	60,863	12.09	442,361	เขตสุขภาพที่ 08	376,878	14,334	89.63	1,658	10.37	15,992	4.24	360,886	เขตสุขภาพที่ 09	241,323	22,454	85.36	3,850	14.64	26,304	10.90	215,019	เขตสุขภาพที่ 10	451,216	17,132	81.28	3,945	18.72	21,077	4.67	430,139	เขตสุขภาพที่ 11	208,345	12,130	91.49	1,129	8.51	13,259	6.36	195,086	เขตสุขภาพที่ 12	131,937	10,083	92.37	833	7.63	10,916	8.27	121,021	เขต กทม.	455	44	47.83	48	52.17	92	20.22	363	รวม	3,294,536	252,315	89.79	28,691	10.21	281,006	8.53	3,013,530
เขตสุขภาพ	จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมด	ผู้สูงอายุที่ได้รับการคัดกรอง						ยังไม่ได้รับการคัดกรอง																																																																																																																																													
		ปกติ			เสียง		รวม																																																																																																																																														
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ																																																																																																																																														
เขตสุขภาพที่ 01	122,898	9,529	86.1	1,539	13.9	11,068	9.01	111,830																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 02	153,106	14,234	87.29	2,072	12.71	16,306	10.65	136,800																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 03	154,522	25,490	94.75	1,412	5.25	26,902	17.41	127,620																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 04	267,097	25,703	88.89	3,213	11.11	28,916	10.83	238,181																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 05	557,077	32,298	93.99	2,066	6.01	34,364	6.17	522,713																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 06	135,094	13,914	93.1	1,031	6.9	14,945	11.06	120,149																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 07	503,224	54,968	90.31	5,895	9.69	60,863	12.09	442,361																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 08	376,878	14,334	89.63	1,658	10.37	15,992	4.24	360,886																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 09	241,323	22,454	85.36	3,850	14.64	26,304	10.90	215,019																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 10	451,216	17,132	81.28	3,945	18.72	21,077	4.67	430,139																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 11	208,345	12,130	91.49	1,129	8.51	13,259	6.36	195,086																																																																																																																																													
เขตสุขภาพที่ 12	131,937	10,083	92.37	833	7.63	10,916	8.27	121,021																																																																																																																																													
เขต กทม.	455	44	47.83	48	52.17	92	20.22	363																																																																																																																																													
รวม	3,294,536	252,315	89.79	28,691	10.21	281,006	8.53	3,013,530																																																																																																																																													

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมสำคัญ	ผลการดำเนินงาน																												
		<p>2) ข้อมูลการเข้าถึงบริการทันตสุขภาพ (HDC) ครั้งปีแรก ปีงบประมาณ 2565 พบผู้สูงอายุในระบบสุขภาพภาครัฐ เข้าถึงบริการทันตกรรม จำนวน 1.84 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 18.98 ในขณะที่ผู้สูงอายุกลุ่มติดบ้านติดเตียง เข้าถึงบริการ 56,672 คน คิดเป็นร้อยละ 27.22 ของ ผสอ. กลุ่มนี้ แม้จะว่ามีแนวโน้มการเข้าถึงเพิ่มขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาช่องปากที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิต ได้แก่ จำนวนซี่ฟันแท้ 20 ซี่ หรือ 4 คู่สบฟันหลัง พบว่ามีจำนวน ร้อยละ 69.8 ประกอบกับสังคมไทยที่มีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆอย่างต่อเนื่อง ระบบบริการจะไม่สามารถดูแลผู้สูงอายุได้อย่างครอบคลุม</p> <p>ดังนั้นกลไกสำคัญคือ การสื่อสารให้ประชาชนมีความรอบรู้ในการดูแลตัวเอง และสามารถแนะนำ บอกต่อให้ผู้อื่นได้ ประเมินตนเองเบื้องต้นและตัดสินใจได้ว่าจำเป็นต้องไปพบทันตแพทย์เมื่อไหร่</p> <p>อัตราการเข้าถึงการตรวจช่องปาก (HDC, 31 มี.ค. 65)</p> <p>OHSP ร้อยละผู้สูงอายุ ได้รับการตรวจช่องปาก เฉพาะเขตรับผิดชอบ (คน) (ใช้แบบความครอบคลุม) ปี 2565</p> <table border="1" data-bbox="1310 694 2123 1161"> <caption>เขตสุขภาพ</caption> <thead> <tr> <th>เขตสุขภาพ</th> <th>ร้อยละ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 1</td><td>17.94</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 2</td><td>25.47</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 3</td><td>22.25</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 4</td><td>8.75</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 5</td><td>12.98</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 6</td><td>13.75</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 7</td><td>19.7</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 8</td><td>27.63</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 9</td><td>23.59</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 10</td><td>30.89</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 11</td><td>15.17</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 12</td><td>13.92</td></tr> <tr><td>เขตสุขภาพที่ 13</td><td>0</td></tr> </tbody> </table>	เขตสุขภาพ	ร้อยละ	เขตสุขภาพที่ 1	17.94	เขตสุขภาพที่ 2	25.47	เขตสุขภาพที่ 3	22.25	เขตสุขภาพที่ 4	8.75	เขตสุขภาพที่ 5	12.98	เขตสุขภาพที่ 6	13.75	เขตสุขภาพที่ 7	19.7	เขตสุขภาพที่ 8	27.63	เขตสุขภาพที่ 9	23.59	เขตสุขภาพที่ 10	30.89	เขตสุขภาพที่ 11	15.17	เขตสุขภาพที่ 12	13.92	เขตสุขภาพที่ 13	0
เขตสุขภาพ	ร้อยละ																													
เขตสุขภาพที่ 1	17.94																													
เขตสุขภาพที่ 2	25.47																													
เขตสุขภาพที่ 3	22.25																													
เขตสุขภาพที่ 4	8.75																													
เขตสุขภาพที่ 5	12.98																													
เขตสุขภาพที่ 6	13.75																													
เขตสุขภาพที่ 7	19.7																													
เขตสุขภาพที่ 8	27.63																													
เขตสุขภาพที่ 9	23.59																													
เขตสุขภาพที่ 10	30.89																													
เขตสุขภาพที่ 11	15.17																													
เขตสุขภาพที่ 12	13.92																													
เขตสุขภาพที่ 13	0																													

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์การดำเนินงาน (Gap analysis) และมาตรการที่เสนอ

ประเด็น	Gap / ปัญหาอุปสรรค	มาตรการที่เสนอ
ประเด็นที่ 1 เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าถึงการตรวจ/คัดกรองและ	1.1 บทบาทด้านทันตกรรมผู้สูงอายุ ของทันตบุคลากร ยังไม่เชื่อมต่อกับกลไกบริการในหน่วยบริการสุขภาพ แต่ละระดับที่ชัดเจน รวมถึงการ	<p>กลยุทธ์: การพัฒนานโยบาย ยุทธศาสตร์ และการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก</p> <p>มาตรการ: สร้างความร่วมมือ กับภาคีเครือข่าย ทั้งระดับนโยบาย พื้นที่ และภาคประชาสังคม</p> <p>มาตรการ: ยกระดับ Oral Health Literacy ขับเคลื่อนผ่านการเน้นเทคโนโลยีดิจิทัล ให้ครอบคลุมผู้สูงอายุ และกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ</p>

ประเด็น	Gap / ปัญหาอุปสรรค	มาตรการที่เสนอ
<p>ได้รับบริการที่จำเป็น</p> <p>ประเด็นที่ 2 เพื่อให้ผู้สูงอายุ/ผู้ดูแลเข้าถึงองค์ความรู้ ข้อมูล หรือกิจกรรม การส่งเสริมสุขภาพช่องปาก เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดูแลตนเองได้</p>	<p>เชื่อมโยงกับภาคประชาชน และชุมชน</p> <p>1.2 ยังไม่มีแนวทางการนำนวัตกรรมผลิตภัณฑ์มาใช้ให้เป็นระบบ เพื่อเพิ่มคุณภาพบริการ</p> <p>1.3 ระบบข้อมูลทางทันตกรรมยังไม่เชื่อมต่อข้อมูลบุคคลกับหน่วยบริการ รวมถึงไม่เชื่อมโยงระหว่างหน่วยบริการ ข้อมูลจึงค่อนข้างกระจัดกระจาย</p> <p>1.4 การเข้าถึงบริการตามชุดสิทธิประโยชน์น้อย</p> <p>2.1 การสื่อสารออนไลน์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสื่อสารยังไม่ครอบคลุมกลุ่มประชาชนเป้าหมายเท่าที่ควร - กลุ่มผู้ป่วยที่มีความต้องการพิเศษ (special needs) และผู้เกี่ยวข้อง ทั้งทีมสหวิชาชีพ เช่น แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล และภาคประชาชน เช่น ญาติ อสม. ผู้ดูแล (carer) เป็นต้น ต้องการช่องทางที่สนับสนุนข้อมูลในการดูแลสุขภาพช่องปากผู้ป่วยกลุ่มนี้ <p>2.2 การรณรงค์และสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในชมรมผู้สูงอายุ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการบูรณาชมรมร่วมกับ Cluster สูงอายุ แต่การเคลื่อนงานยังไม่ชัดเจน - กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพช่องปากในชมรมจะถูกจำกัดด้วยวิถีชีวิตใหม่ เป็นผลกระทบจากการระบาด ของโรคโควิด-19 	<p>กิจกรรม 1) พัฒนารูปแบบ กระบวนการสื่อสารเพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลการดูแลสุขภาพช่องปาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 รณรงค์นโยบาย 80 ปี พันธื 20 ซี่ 1.2 พัฒนารูปแบบสื่อเพื่อการดูแลช่องปากผู้สูงอายุที่มีความต้องการเฉพาะโรค (โรคสมองเสื่อม) 1.3 ผลิตสื่อและบริหารจัดการช่องทางสื่อสารออนไลน์เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก 1.4 ประเมินความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพในผู้สูงอายุ ในพื้นที่ <p>กลยุทธ์: การพัฒนาระบบการส่งเสริม ป้องกันและบริการสุขภาพช่องปาก</p> <p>มาตรการ: พัฒนาระบบบริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุแบบไร้รอยต่อ</p> <p>กิจกรรม 2) ส่งเสริมและสนับสนุน การใช้เครื่องมือในการประเมินเฝ้าระวังด้วยตนเอง</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 สร้างผลการทดสอบการใช้ Bluebook Application ในพื้นที่นำร่อง 2.2 ขับเคลื่อนเครื่องมือในการคัดกรองและแนวทางการจัดบริการสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ 2.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูลสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ <p>กลยุทธ์: การอภิบาลระบบทันตสาธารณสุข</p> <p>มาตรการ: พัฒนาและเชื่อมโยงระบบข้อมูล การเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุสู่ระบบบริการ</p> <p>กิจกรรม 3) พัฒนารูปแบบ กลไก เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกัน</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 เตรียมประเมินผลแผนงานทันตสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุประเทศไทย พ.ศ. 2558 – 2565 3.2 พัฒนาคุณภาพบริการในคลินิกทันตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อรองรับสถานการณ์ภาวะฉุกเฉิน 3.3 นิเทศติดตามการดำเนินงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่ 3.4 พัฒนาชุดมาตรฐานทางทันตกรรม (Standard data set) 3.5 ขับเคลื่อนเพื่อส่งเสริมการจัดการบริการตามชุดสิทธิประโยชน์ทางทันตกรรม

สรุปข้อเสนอเชิงนโยบาย มาตรการ กิจกรรมสำคัญ และประเด็นความรู้

เป้าหมาย	สูงอายุ: ผู้สูงอายุสุขภาพดี ดูแลตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี			
เป้าหมาย	ด้านช่องปาก: ผู้สูงอายุมีสุขภาพช่องปากดี มีฟันใช้งานเหมาะสม อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพช่องปากที่ดี (ผู้สูงอายุมีฟันแท้ใช้งานได้อย่างน้อย 20 ซี่ หรือ 4 คู่สบ ร้อยละ 73)			
เป้าหมายเชิงผลผลิต	ผู้สูงอายุ เข้าถึงนวัตกรรม บริการดูแลสุขภาพช่องปากตามความจำเป็น เพื่อคงสภาพการใช้งาน ร้อยละ 10 (1,000,000 คน)		ผู้สูงอายุ เข้าถึงข้อมูล ความรู้ กิจกรรม เพื่อการประเมินและดูแลช่องปากด้วยตนเอง ผ่านชมรม เครือข่ายภาคประชาชน หรือ เทคโนโลยีดิจิทัล ร้อยละ 25 (2,500,000 คน)	
กลยุทธ์	การพัฒนา นโยบาย ยุทธศาสตร์ และการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพช่องปาก	พัฒนาระบบการส่งเสริม ป้องกันและ บริการสุขภาพช่องปาก	การสร้างเสริมความรู้ ด้านสุขภาพช่องปาก	การอภิบาลระบบทันตสาธารณสุข
มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> ขยายความร่วมมือ กับภาคีเครือข่าย ทั้งระดับนโยบาย พื้นที่ และภาคประชาสังคม (P) สร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ผ่านกระบวนการสร้างคุณค่าในผู้สูงอายุ (P) 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบบริการส่งเสริมป้องกันสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุแบบไร้รอยต่อ (จากชุมชนสู่สถานบริการ) (R) พัฒนาบริการทันตกรรมป้องกันสำหรับผู้สูงอายุ ในสถานการณภาวะฉุกเฉิน (B) เพิ่มขีดความสามารถของทันตบุคลากร และภาคีเครือข่ายในการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ (B) 	<ul style="list-style-type: none"> ยกระดับ Oral Health Literacy ขับเคลื่อนผ่านการเน้นเทคโนโลยีดิจิทัล ให้ครอบคลุมผู้สูงอายุ และกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ (A) ขับเคลื่อนการใช้เครื่องมือเพื่อการประเมินสุขภาพช่องปากด้วยตนเองให้ครอบคลุมทุกเขตสุขภาพ (R) 	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาและเชื่อมโยงระบบข้อมูล การเฝ้าระวังสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุสู่ระบบบริการ (I) วางกรอบประเมินผลแผนงานทันตสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุประเทศไทย (A) บูรณาการพัฒนา Standard data set (P) ขับเคลื่อนการจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์ทางทันตกรรม (B)
กิจกรรม	<p>กิจกรรม 1) พัฒนารูปแบบ กระบวนการสื่อสารเพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลการดูแลสุขภาพช่องปาก</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 วรรณคดีนโยบาย 80 ปี พื้นที่ 20 ซี่ 1.2 พัฒนารูปแบบสื่อเพื่อการดูแลช่องปากผู้สูงอายุที่มีความต้องการเฉพาะโรค (โรคสมองเสื่อม) 1.3 ผลิตสื่อและบริหารจัดการช่องทางสื่อสารออนไลน์ เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก 1.4 ประเมินความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพในผู้สูงอายุ ในพื้นที่ 	<p>กิจกรรม 2) ส่งเสริมและสนับสนุน การใช้เครื่องมือในการประเมินเฝ้าระวังด้วยตนเอง</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1 สรุปผลการทดสอบการใช้ Bluebook Application ในพื้นที่นำร่อง 2.2 ขับเคลื่อนเครื่องมือในการคัดกรองและแนวทางการจัดบริการสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ 2.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูลสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ 	<p>กิจกรรม 3) พัฒนารูปแบบ กลไก เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกัน</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1 เตรียมประเมินผลแผนงานทันตสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุประเทศไทย พ.ศ. 2558 – 2565 3.2 พัฒนาคุณภาพบริการในคลินิกทันตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อรองรับสถานการณ์ภาวะฉุกเฉิน 3.3 นิเทศติดตามการดำเนินงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่ 3.4 พัฒนาชุดมาตรฐานทางทันตกรรม (Standard data set) 3.5 ขับเคลื่อนเพื่อส่งเสริมการจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์ทางทันตกรรม 	
ข้อมูล/ความรู้ที่ใช้	<ul style="list-style-type: none"> เครื่องมือในการคัดกรอง/ประเมินสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ สภาวะสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ การเข้าถึงบริการทันตกรรมผู้สูงอายุ การจัดทำชุดข้อมูลมาตรฐาน Standard data set ชุดสิทธิประโยชน์ทางทันตกรรมรายการใหม่ 		<ul style="list-style-type: none"> ผลดำเนินงานสื่อสารออนไลน์ ปี 2564 ความต้องการ/คาดหวังของ customer (กลุ่มสมาชิกช่องทางออนไลน์) 	
ประเด็นความรู้ที่กำหนดให้ C/SH	<ul style="list-style-type: none"> การจัดบริการสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ สำหรับทันตบุคลากร รูปแบบการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุเพื่อสนับสนุนการควบคุมโรคเรื้อรังในชุมชน การจัดบริการสำหรับผู้สูงอายุ ภายใต้สถานการณ์ภาวะฉุกเฉิน การใช้งานเครื่องมือคัดกรองและตรวจประเมินช่องปากผู้สูงอายุ การส่งเสริมสุขภาพช่องปากเพื่อการใช้ฟันใช้งานตลอดช่วงชีวิต 		<ul style="list-style-type: none"> การสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ข้อมูลการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุออนไลน์ 7 ประเด็นปัญหาสำคัญและอื่น ๆ การดูแลช่องปากผู้สูงอายุที่มีความต้องการเฉพาะโรค (โรคสมองเสื่อม) สิทธิประโยชน์ด้านบริการทันตกรรม แนวทางการดูแลและให้คำแนะนำการช่องปากของทุกกลุ่มวัย สำหรับ อสม. 	

ส่วนที่ 2 แผนการขับเคลื่อนงานนโยบายพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ สำนักทันตสาธารณสุข ปีงบประมาณ 2565

โครงการพัฒนาระบบการสร้างเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ แบบไร้รอยต่อ ปี 2565 (ปรับแผนการดำเนินงาน รอบ 5 เดือนหลัง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์)

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน	การดำเนินงานในรอบ 5 เดือนหลัง
วิเคราะห์ ทบทวนการดำเนินงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการ ปี 2565	วิเคราะห์การดำเนินงาน (Gap Analysis) และจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มาตรการในการดำเนินงาน	บุคลากรกลุ่มพัฒนาทันตสุขภาพผู้สูงอายุ สำนักทันตสาธารณสุข	ต.ค. 64	ดำเนินการแล้ว ระยะถัดไป: ติดตามการดำเนินงานในระดับพื้นที่ในภาพสำนักทันตสาธารณสุข
1. พัฒนารูปแบบ กระบวนการสื่อสารเพื่อเพิ่มการเข้าถึงข้อมูลการดูแลสุขภาพช่องปาก				
1.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบการสื่อสาร การรณรงค์นโยบาย 80 ปี พันธกิจ 20 ปี	พัฒนาเนื้อหาและรูปแบบเพื่อการสื่อสารสร้างความตระหนักการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ	บุคลากรกรมอนามัย สำนักทันตสาธารณสุข และผู้เกี่ยวข้อง ทั้งภาคสื่อสารมวลชน ประชาสังคม	ธ.ค. 64	ดำเนินการแล้ว ระยะถัดไป: จัดทำแผนงานโครงการเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย ในรูปแบบ Co-Function
1.2 จัดกิจกรรมการประกวดคลิปผู้สูงอายุฟันดี	สร้างกระแสสังคมเชิงกระตุ้นพฤติกรรมสุขภาพช่องปาก โดยสร้างการมีส่วนร่วมและคุณค่าในผู้สูงอายุ	ผู้สูงอายุ โดยการรวมกลุ่มใน Setting ชมรมผู้สูงอายุ	ธ.ค. 64 – เม.ย. 65	ดำเนินการแล้ว ระยะถัดไป: สรุปผลการดำเนินงานและเผยแพร่ผลักต้นผ่านกระแสสังคมออนไลน์จากคลิปที่ผ่านการประกวด
1.3 พัฒนารูปแบบสื่อเพื่อการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุที่มีความต้องการเฉพาะโรค (โรคสมองเสื่อม)	พัฒนาสื่อการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ เพื่อเชื่อมกับ Platform ภาควิชาอายุรศาสตร์ผู้สูงอายุที่มีความต้องการเฉพาะโรค	บุคลากรกรมอนามัย สำนักทันตสาธารณสุข และผู้เกี่ยวข้อง ในสหสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพผู้ป่วยสมองเสื่อม	ธ.ค. 64	ดำเนินการแล้ว ระยะถัดไป: พัฒนาช่องทางสื่อสารออนไลน์ ผ่านการบูรณาการร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง
1.4 ผลิตสื่อและบริหารจัดการช่องทางการสื่อสารออนไลน์เรื่องการดูแลสุขภาพช่องปาก	เพื่อมีช่องทางสื่อสารข้อมูลการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ที่เป็นเชิง Interactive สร้างการรับรู้และตระหนักรู้ให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลสุขภาพตนเองได้	ประชาชนกลุ่มผู้สูงอายุ ก่อนวัยสูงอายุ ผู้ดูแล อสม.	ธ.ค. 64 – พ.ค. 65	อยู่ระหว่างการดำเนินกิจกรรม ระยะถัดไป: ผลิตและเผยแพร่สื่อการดูแลสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ และกิจกรรมกระตุ้นการมีส่วนร่วมในสังคมออนไลน์ ‘ฟันยังดี’
1.5 ทดสอบเครื่องมือประเมินความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพในผู้สูงอายุ	ทดสอบเครื่องมือประเมินความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพ ในผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตัวอย่าง 4 แห่ง	ผู้สูงอายุในพื้นที่ตัวอย่าง 4 แห่ง	ธ.ค. 64 – มี.ค. 65	ดำเนินการแล้ว ระยะถัดไป: พื้นที่ดำเนินการเก็บข้อมูลและวางแผนเพื่อการวิเคราะห์และจัดการข้อมูล
1.6 จัดการข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาความรอบรู้ด้านทันตสุขภาพในผู้สูงอายุ	วิเคราะห์และจัดการข้อมูลเพื่อวางแผนและออกแบบการยกระดับความรอบรู้ ด้านสุขภาพช่องปากของผู้สูงอายุ	บุคลากรกรมอนามัย สำนักทันตสาธารณสุข และผู้เกี่ยวข้อง	มิ.ย. 65	ดำเนินการในช่วงเดือนมิถุนายน – กรกฎาคม 65

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน	การดำเนินงานในรอบ 5 เดือนหลัง
2. ส่งเสริมและสนับสนุน การใช้เครื่องมือในการประเมินเฝ้าระวังด้วยตนเอง				
2.1 สรุปผลการทดสอบการใช้ Bluebook Application ในพื้นที่นำร่อง	เพื่อสรุปและวิเคราะห์ประเด็นปรับปรุงเครื่องมือเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานระดับประเทศ	บุคลากรสาธารณสุข ทันตบุคลากร ในพื้นที่นำร่อง 4 แห่ง	พ.ย. 64	ดำเนินการแล้ว ระยะถัดไป: ติดตามและกระตุ้นการใช้งาน ในระดับพื้นที่ และวางแผนการพัฒนาระบบข้อมูล เพื่อเชื่อมต่อกับฐานข้อมูลกลาง
2.2 ขับเคลื่อนเครื่องมือในการคัดกรองและแนวทางการจัดบริการสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ	ขับเคลื่อนและขยายการใช้เครื่องมือในการคัดกรองและแนวทางการจัดบริการสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุ ในพื้นที่	บุคลากรสาธารณสุข ทันตบุคลากร จากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ทั้ง 12 เขตสุขภาพและกรุงเทพมหานคร	พ.ย. 64	
2.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูลสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ	พัฒนาระบบข้อมูลสมุดบันทึกสุขภาพผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพช่องปาก เพื่อการติดตามกำกับกำกับการดำเนินงานในระดับประเทศ	บุคลากรสาธารณสุข ทันตบุคลากร จากส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และผู้เกี่ยวข้อง	มี.ค. 65	ปรับกิจกรรมและงบประมาณ เป็นการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านดิจิทัลและชุดมาตรฐานข้อมูล (Standard data set) ทางทันตกรรม ด้านงานส่งเสริมสุขภาพช่องปาก เพื่อให้สอดคล้องและครอบคลุมกับการพัฒนาฐานข้อมูลที่ต้องการให้เกิดการแลกเปลี่ยนและเชื่อมกันระหว่างหน่วยบริการ/โปรแกรมบันทึกข้อมูล
3. พัฒนารูปแบบ กลไก เพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการส่งเสริมป้องกัน				
3.1 เตรียมประเมินผลแผนงานทันตสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุประเทศไทย พ.ศ. 2558 – 2565	วางกรอบแนวทางการประเมินผลแผนงานทันตสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุประเทศไทย พ.ศ. 2558 - 2565	ทันตบุคลากร และบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับแผนงาน	ม.ค. 65	ดำเนินการแล้ว ระยะถัดไป: วางแผนการประเมินโดยออกแบบกรอบประเมิน จัดทำร่างงานวิจัยและการเก็บข้อมูล
3.2 พัฒนาคุณภาพบริการในคลินิกทันตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อรองรับสถานการณ์ภาวะฉุกเฉิน	เพื่อการพัฒนาบริการให้เกิดมาตรฐานงานบริการทันตสุขภาพผู้สูงอายุ ในคลินิกทันตกรรม ภายใต้การรองรับสถานการณ์ภาวะฉุกเฉิน	ทันตบุคลากร บุคลากรสาธารณสุข ในหน่วยบริการคลินิกทันตกรรมสำหรับผู้สูงอายุ จากทุกเขตสุขภาพ	ม.ค. 65	ดำเนินการแล้ว ระยะถัดไป: ติดตามและสรุปแนวทางการพัฒนารูปแบบบริการทันตกรรมในคลินิกผู้สูงอายุ ร่วมกับหน่วยบริการในพื้นที่
3.3 นิเทศติดตามการดำเนินงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุในพื้นที่	ติดตาม สรุปผลการดำเนินงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุ ในพื้นที่	พื้นที่ที่ดำเนินงานภายใต้โครงการ	ก.ค. 65	ปรับกิจกรรมและงบประมาณ โดยวางแผนการลงพื้นที่เพื่อนิเทศติดตามงานทันตสุขภาพผู้สูงอายุ จำนวน 2 แห่ง และ/หรือ อาจมีการติดตามผ่านระบบออนไลน์ ตามความเหมาะสม ภายใต้สถานการณ์ระบาดโรคโควิด 19

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลาดำเนินงาน	การดำเนินงานในรอบ 5 เดือนหลัง
<i>กิจกรรมที่ปรับเพิ่มจากเดิม</i>				
3.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงการจัดการจัดบริการตามชุดสิทธิประโยชน์รายการใหม่ (รากฟันเทียม)	เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการดูแลผู้สูงอายุให้ได้รับการบริการตามความจำเป็นอย่างเหมาะสมในประเด็นการสูญเสียฟัน การจัดการบริการใส่รากฟันเทียมเพื่อรองรับฟันเทียมทั้งปากหรือเกือบทั้งปาก	ทันตบุคลากรในพื้นที่ จาก ศูนย์อนามัย สสจ. หน่วยบริการทุกจังหวัดและกรุงเทพมหานคร	พ.ค. 65	หมายเหตุ - เป็นการปรับเพิ่มกิจกรรมในรอบ 5 เดือนหลัง เพื่อขับเคลื่อนให้ผู้สูงอายุได้รับการอย่างเหมาะสมตามความจำเป็น ภายใต้ชุดสิทธิประโยชน์